

НОВІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ – ЦЕ ВИМОГА ЧАСУ

Аналіз кількості та масштабності наслідків надзвичайних ситуацій в Україні, що виникли протягом останніх років, свідчить про наявну проблему щодо впровадження в державі європейських підходів запобігання та реагування на надзвичайні ситуації

Недоліки, що мають місце в організації оперативного реагування на надзвичайні ситуації, прийнятті своєчасних і адекватних обставинам рішень, а також у проведенні аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, свідчать про недостатній рівень підготовки керівників органів управління у сфері цивільного захисту.

Тому наразі актуальним питанням є запровадження нових підходів до організації навчання фахівців сфери цивільного захисту.

Інститут державного управління у сфері цивільного захисту (далі – ІДУЦЗ) є єдиним в Україні галузевим навчальним закладом післядипломної освіти у сфері цивільного захисту, що здійснює функції з організації та навчально-методичного забезпечення навчання (підвищення кваліфікації за цільовим призначенням) керівних кадрів і фахівців центральних та місцевих органів виконавчої влади, інших органів державної влади, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту. В ІДУЦЗ проводяться наукові дослідження, на підґрунті яких системно вживаються заходи щодо запровадження нових підходів до організації навчання, його змісту, форм і методів.

КІЛЬКІСТЬ СЛУХАЧІВ ЗРОСТАЄ

Однак останнім часом намітилась негативна тенденція щодо неналежного виконання розпорядження Уряду в частині направлення на навчання представників центральних і

місцевих органів виконавчої влади.

Керівництвом ДСНС України було підтримано пропозиції щодо налагодження прямих контактів між ІДУЦЗ та центральними органами виконавчої влади з вирішення означеної проблеми. У підсумку вже 2017 року відбулося збільшення з 46% до 69% виконання плану комплектування Інституту відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України.

Вказана кропітка робота дає позитивні результати. Так, за останні три роки спостерігається чітка тенденція зростання кількісних показників стосовно слухачів, які пройшли навчання в Інституті:

- 2013/2014 навчальний рік – 1595 осіб;
- 2014/2015 навчальний рік – 1832 особи;
- 2015/2016 навчальний рік – 4589 осіб.

ЗАПОЧАТКУВАННЯ АКТУАЛЬНИХ НАПРЯМІВ НАВЧАННЯ

Протягом останніх років в ІДУЦЗ започатковано ряд нових актуальних для системи ДСНС України напрямів навчання, а саме:

- розпочато навчання з питань охорони праці посадових осіб органів та підрозділів ДСНС України (2017 року пройшли навчання 148 посадових осіб ГУ ДСНС України в місті Києві та Київській області на безоплатній основі);
- започатковано проведення короткострокового підвищення кваліфікації з питань цивільного захисту

педагогічних працівників навчально-методичних центрів (2017 рс пройшли навчання 82 особи);

- проведено заняття з вивчення англійської мови зі співробітниками ГУ ДСНС України у Київській області та міста Києва, які були залучені до чергування на путях зв'язку в період проведення «Євробачення-2017» (31 особа);

- запроваджено нові форми методи навчання державних службовців у сфері цивільного захисту;
- поглиблено навчання з домодичної підготовки.

Нині, відповідно до вимог наказу Міністерства охорони здоров'я України «Про удосконалення підготовки з надання домедичної допомоги осіб, які не мають медичної освіти» від 29.03.2017 № 346 в ІДУЦЗ проведено роботу щодо адаптації цього навчання.

Означене дало можливість суттєво поліпшити показники навчання науково-педагогічних працівників ІДУЦЗ, а також збільшити кількість напрямів підготовки в системі ДСНС України.

Продовжується робота щодо запровадження навчання за новими програмами, зокрема:

- підвищення кваліфікації фахівців з управління ризиками у сфері техногенної та природної безпеки з-поміж керівного складу і працівників органів влади, підприємств установ і організацій;
- підвищення кваліфікації керівного складу ДСНС України.

НАБЛИЖЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ДО ПРАКТИКИ ЖИТТЯ

Варто зауважити, що навчальний процес здійснюється на оновленій навчально-матеріальній базі. Комп'ютерний клас, обладнаний інтерактивною дошкою, забезпечує підвищення ефективності навчання під час проведення ділових ігор, моделювання можливого розвитку надзвичайних ситуацій, розробки варіантів управлінських рішень тощо.

Наразі в Державній службі України з надзвичайних ситуацій розпочато реалізацію Стратегії реформування, пріоритетним завданням якої визнано впровадження в Україні сучасних європейських підходів у сфері захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій, забезпечення пожежної та техногенної безпеки.

З метою ефективного функціонування системи цивільного захисту в новостворених територіальних громадах та методичного забезпечення освітньої діяльності Інститутом спільно з ДСНС України розроблено та видано «Практичний poradnik з реалізації основних заходів цивільного захисту в умовах реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні».

У контексті із завданнями щодо реалізації Стратегії в ІДУЦЗ сплановано та виконано низку дослідчо-конструкторських та науково-дослідних робіт (далі – НДР), що мають практичну спрямованість.

Під час виконання НДР за темою: «Наукове обґрунтування змісту навчання населення виживанню в умовах надзвичайних ситуацій» досліджено зміст навчання населення виживанню в умовах надзвичайних ситуацій та розроблено навчальний посібник «Виживання населення у надзвичайних ситуаціях», запропоновано удосконалити профільну складову змісту навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях шляхом включення змістовних модулів, що передбачають вивчення актуальних питань.

Важливим питанням залишається дослідження техногенно-екологічних наслідків Чорнобильської ката-

строфи, стану навколишнього природного середовища, процесів його динамічного перетворення та рівня негативного впливу на здоров'я населення. Враховуючи це, ІДУЦЗ виконано НДР за темою: «Дослідження техногенно-екологічних наслідків Чорнобильської катастрофи на сучасному етапі», в якій визначено шляхи й методи попередження і мінімізації техногенно-екологічного впливу наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

Крім того, в ІДУЦЗ ініційовано НДР за темою: «Дослідження організації підготовки та підвищення кваліфікації фахівців з питань цивільного захисту», за результатами якої розроблено пропозиції щодо удосконалення функціонування системи підготовки фахівців з питань цивільного захисту, проект Положення про організацію підготовки та підвищення кваліфікації

Основні зусилля в науково-дослідній роботі ІДУЦЗ спрямовано на прикладні дослідження, що мають найближчу перспективу практичного впровадження, а також удосконалення навчального процесу

посадових осіб з питань цивільного захисту та проект Професійної програми підвищення кваліфікації фахівців структурних підрозділів (посадових осіб) з питань цивільного захисту.

Наразі окреслено лише основні здобутки науково-дослідної роботи (у практичній площині) щодо підвищення рівня захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій та удосконалення навчального процесу.

УПРОВАДЖЕННЯ НОВІТНІХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Значна увага приділяється підвищенню ресурсної інформаційно-інтелектуальної потужності бібліотеки, впровадженню новітніх інформаційних технологій. На веб-сайті ІДУЦЗ створено сторінку «Електронна бібліотека» з повноцінним інформаційно-пошуковим порталом, що дає змогу користувачам отримувати необхідну та актуальну інформацію.

Найближчі перспективи – це подальший розвиток системи підвищення кваліфікації у сфері цивільного захисту з урахуванням сучасних тенденцій та безпосередня участь у роз-

робленні Концепції реформування системи підготовки кадрів для ДСНС України та забезпечення її реалізації.

НОВІ ПІДХОДИ

Пропонуються нові підходи до організації навчання фахівців сфери цивільного захисту в ІДУЦЗ, що можуть бути корисними для інших вищих навчальних закладів системи ДСНС України, а саме:

- забезпечення прямих контактів між ІДУЦЗ та центральними органами виконавчої влади з вирішення проблеми виконання розпорядження Уряду в частині направлення на навчання представників центральних і місцевих органів виконавчої влади;
- провадження нових актуальних для системи ДСНС України напрямів, форм і методів навчання;
- навчання фахівців сфери цивіль-

ного захисту за новими навчальними програмами;

- організація навчального процесу на оновленій навчально-матеріальній базі;
- спрямування науково-дослідної роботи на прикладні дослідження, що мають найближчу перспективу практичного впровадження, а також удосконалення навчального процесу;
- підвищення ресурсної інформаційно-інтелектуальної потужності бібліотеки, впровадження новітніх інформаційних технологій.

Очікується, що впровадження окреслених нових підходів до організації навчання забезпечить належний рівень підготовки фахівців сфери цивільного захисту.

Петро ВОЛЯНСЬКИЙ,
д-р наук держ. упр.,
Заслужений лікар України,
Андрій ПРУСЬКИЙ,
канд. техн. наук,
Сергій ЄРЕМЕНКО,
канд. техн. наук,
Інститут державного управління
у сфері цивільного захисту